

MIGRANT INFORMATION ACTIVITIES OF INTERNATIONAL ORGANIZATIONS IN TURKEY

ULUSLARARASI KURULUŞLARIN TÜRKİYE'DEKİ GÖÇMEN
BİLGİLENDİRME FAALİYETLERİ¹

Serkan ÖKTEN²

Azize ÖKTEN³

Abstract

The migration that is the fact of Turkey's geography and history has peaked for Turkey as result of becoming most generous country in the last three year by becoming home for more than 3 million Syrian citizens and spending in excess 6 billion TL for humanitarian aid. This field is the most important activity area of the related international institutions as well as many public institutions including the General Directorate of Immigration, AFAD and The Turkish Red Crescent. In order to make the activities that are made more effective, there is a need for an accurate and reliable communication and information mechanism for the beneficiary immigrants. In this study, it is aimed to find out the information activities for immigrants carried out by United Nations International Organization for Migration (IOM), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), the International Migration Policy Development (ICMPD) and the Delegation of European Union to Turkey which are the international organizations operating in this area. It is aimed in the study that presenting recommendations by putting forth the information activities are carried out within the framework of strategic communication according to the characteristics of the target group. In the study, by using written sources initially presentations made by national and international institutions representatives at "the Migrant Information Activities Area Inter-Agency Cooperation Consultation Meeting" held in Ankara on 20-21 June 2018 date conducted by the "Turkey Migration Management Study of Support" Project funded by the European Union and the Republic of Turkey, literature research and source collection method will be used. The study results at the International Organization of immigrants informational activities in Turkey; it is understood that the existing interagency coordination needs improvement due to its versatile and multi-message. However, more intensive use of the speech language for the target audience was required, as well as communication requiring more face to face communication.

Keywords: United Nations International Organization for Migration (IOM), United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR), International Center for Migration Policy Development (ICMPD), Immigrant Information Activities.

Özet

Türkiye coğrafyasının ve tarihinin bir gerçeği olan göç olgusu Türkiye'nin 3 milyondan fazla Suriye vatandaşına ev sahipliği yapması ve harcadığı 6 milyar lirayı aşan insani yardımla son üç senenin en cömert ülkesi olması neticesinde zirve yapmıştır. Bu alan, Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, AFAD ve Türk Kızılayı başta olmak üzere birçok kamu kurumunun yanı sıra ilgili uluslararası kurumlar tarafından da başta gelen faaliyet konusu durumundadır. Yapılan faaliyetlerin daha etkin olabilmesi için ise faydalanıcı konumundaki göçmenlere yönelik doğru ve güvenilir bir iletişim ve bilgilendirme mekanizmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çalışmada, bu alanda faaliyet gösteren uluslararası kuruluşlar olan Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) ve AB Türkiye Delegasyonu'nun göçmenlere yönelik yaptığı bilgilendirme faaliyetlerinin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışmada yapılan bilgilendirme faaliyetlerinin hedef kitle profili özelliklerine göre stratejik iletişim çerçevesinde yürütülüp yürütülmediğinin ortaya konularak öneriler getirilmesi hedeflenmektedir. Çalışmada, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından finanse edilen "Türkiye'nin Göç Yönetimi Çalışmalarını Desteklenmesi" Projesi kapsamında 20-21 Haziran 2018

¹ Bu makale 27-28 Eylül 2018 tarihleri arasında Sakarya Üniversitesi'nde gerçekleştirilen Uluslararası Göç ve İletişim Kongresi (IMCC 2018)'nde "Türklerin Göçe ve Göçerlere Bakışı Üzerine Bir Anlam Analizi" başlığıyla sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Dr., T.C. Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, sokten@yahoo.com

³ Doktora Öğrencisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalı, azizeokten@hotmail.com

tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen "Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı"nda ulusal ve uluslararası kurum temsilcileri tarafından gerçekleştirilen sunumlar başta olmak üzere yazılı kaynaklardan yararlanarak literatür araştırması ve kaynak derlemesi yöntemi kullanılacaktır. Çalışma sonucunda Uluslararası Kuruluşların Türkiye'deki göçmen bilgilendirme faaliyetlerinin; çok yönlü ve çok mesajlı olması nedeniyle mevcut kurumlar arası koordinasyonun gelişime ihtiyaç duyduğu anlaşılmıştır. Bununla birlikte, hedef kitleye yönelik konuşma dilinin daha yoğun kullanılmasının yanı sıra daha fazla yüz yüze iletişim gerektiren bir iletişimin gerekli olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD), Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri.

Giriş

Tarih boyunca Türkiye coğrafyası çok defa göçlerle karşı karşıya gelmiş ve bunun sonunda ise çok kültürlü bir yapıya bürünmüştür. Bununla birlikte 2011 Yılında Suriye'deki iç savaşın başlaması sonrası ortaya çıkan büyük göç dalgası gibi bir dönemle hiç karşılaşmamıştır. Öyle ki Türkiye barındırdığı 3,5 milyon Suriyeli mülteci ile son dört yılın en fazla mülteciye ev sahipliği yapan ülkesi konumuna gelmiştir. Bu durum sadece Türkiye'nin tek başına sorumlu olduğu bir durumun da ötesinde Avrupa'ya etkisi yansıyan küresel bir kriz olarak diğer dünya devletleriyle birlikte bu konuda çalışma yapan uluslararası kuruluşların da sorumluluğunu içermektedir. İşte bu doğrultuda, Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) ve AB Türkiye Delegasyonu'nun Türkiye'de göçmenlere yönelik yaptığı faaliyetler görülmektedir.

Bu çalışmada söz konusu uluslararası kuruluşların yardım faaliyetlerinin yanı sıra bu faaliyetleri yürütürken hedef kitlesi olan Suriyeli göçmenlere yönelik yapılan bilgilendirme ve iletişim faaliyetleri ele alınacaktır. Çalışmanın temel amacı ise yapılan bilgilendirme faaliyetlerinin hedef kitle profili özelliklerine göre stratejik iletişim çerçevesinde yürütülüp yürütülmediğinin ortaya konularak öneriler getirilmesidir.

Kavramsal Çerçeve

Uluslararası kuruluşların göçmen bilgilendirme faaliyetlerini daha kapsamlı anlamak için öncesinde göç ve göçmen kavramlarının yanı sıra Türkiye'deki göç tarihi ve mevcut göçmenlerin durumunu bilmeye ihtiyaç vardır.

Göç ve Göçmen Tanımı

İnsanlar tarih içerisinde türlü sebeplerden dolayı yaşadıkları ortamları terk etmek durumunda kalmışlardır (Ekici ve Tuncel, 2015:9). Göç, kişinin hoşnutsuz yaşam koşullarını düzeltmek arzusuyla sosyal, kültürel, ekonomik, siyasal v.b. mecburiyetler neticesinde, yaşamını idame edeceği yeri değiştirmesi durumunu ifade etmektedir. Diğer bir tanımı ise; bu kişilerin oturma yerini devamlı ya da uzun süreli olarak değiştirmesi ile burada iş bulması gibi çeşitli imkânlardan faydalanarak coğrafi nitelikli yerlerini değiştirmesi olayıdır (Yılmaz, 2008: 2).

Doğal afetler, felaketler, çatışmalar, siyasal, sosyal, ekonomik sebeplerle milyonlarca insan doğup büyüdüğü toprakları terk etmektedir. Bu durumun sonucunda göç kavramının içini sığınmacılar, mülteciler, ekonomik göçmenler, düzensiz göçmenler ve diğer başka sebeplerle yerinden ayrılmak zorunda kalanlar oluşturmaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 29.09.2018 Geçici Koruma. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, Erişim tarihi:15.11.2018).

İfade edilen bu tanımların kesişim noktası, mekân değiştirmeyi merkeze almaları olmuştur. Sosyolojik açıdan düşünüldüğünde, göç konusuna dair ortak bir tanım

oluşturmanın en önemli zorlukları arasında her bir göçün kendine has sebeplerinin olması, her birinin içeriğinin, gerçekleşme biçiminin birbirinden farklı olması yer almaktadır (Güneş, 2012: 185).

Göçmen tanımından da bahsetmek gerekirse, ülkesinden ekonomik, sosyal, siyasi veya diğer nedenlerle ayrılan kişiler olarak tanımlanabilmektedir (İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, 2015: 12). 5543 sayılı İskân Kanunu'nun 3. maddesine göre göçmen, Türk soyundan ve Türk kültürüne bağlı olup, yerleşmek amacıyla tek başına veya toplu halde Türkiye'ye gelip bu Kanun gereğince kabul olunanlar şeklinde tanımlanmaktadır

Türkiye'de Göç

Türkiye coğrafik olarak, doğusunda ve güneyinde çatışmalarla oluşan istikrarsızlıkların yaşandığı bazı Orta Doğu ve Asya ülkeleriyle, batısında yüksek refah düzeyi ve insan hakları standartları bulunan Avrupa ülkeleri arasında yer almaktadır. Kontrolü zor dağlık doğu sınırları ile Ege ve Akdeniz sahillerinin coğrafi yapısının yasadışı geçişler için uygun ortam oluşturması Türkiye'yi, Avrupa Birliği (AB) ülkelerine geçiş için göçmenler tarafından çekim noktası haline getirmiştir. Bu etkenler doğrultusunda, göç olgusu Türkiye'nin ekonomik, sosyo-kültürel ve demografik yapısını, kamu düzeni ve güvenliğini büyük ölçüde etkileyecek bir düzeyde seyretmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.(t.y.). Göç Tarihi, http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380, Erişim tarihi:15.11.2018)

Türkiye, 1951 tarihinde imzalanan Mültecilerin Durumuna İlişkin Sözleşmeye taraf olmuş, sadece Batı Avrupa'dan gelenleri mülteci statüsünde kabul edeceği şerhiyle diğer bölgelerden gelecekleri geçici sığınmacı kategorisinde değerlendireceğini bildirmiştir. Bununla birlikte, Türkiye'ye yönelik göçlerin özellikle komşu ülkelerden büyük iltica ve sığınma hareketleri şeklinde 1980'den sonra başladığı görülmektedir (Kara, ve Korkut, 2010:161).

1922'den bu yana çalışma ve eğitim gibi amaçlarla gelen yabancılar hariç 5 milyondan fazla kişi Türkiye'ye gelmiştir. Diğer taraftan, son 13 yılda Türkiye'ye çalışma, eğitim ve diğer amaçlarla gelerek ikamet izni alan yabancıların toplam sayısı 2.442.159 olarak gerçekleşmiştir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.(t.y.). Göç Tarihi http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380, Erişim tarihi:15.11.2018).

Bu itibarla, Türkiye coğrafi ve tarihsel olarak büyük göçlere tanıklık eden bir ülke olma kaderini yaşamaktadır. Bunun getirdiği sosyo-ekonomik sonuçlar ise Türkiye'nin tek başına yürütmekte zorlanacağı ya da göç konusunda çalışan uluslararası kuruluşların da görev sahaları itibariyle dâhil olmayı arzu ettikleri bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Türkiye'deki Suriyeli Göçmen Profili ve Göçmenlerin Bilgilendirme İhtiyacı

Arap Baharı olarak adlandırılan süreçle birlikte Suriye'de başlayan iç karışıklıklar sonucu 2011 yılının Mart ayından itibaren artan sayıda Suriye Arap Cumhuriyeti (Suriye) vatandaşı Türkiye'ye uluslararası nitelikte "geçici koruma" bulmak için gelmektedir. Türkiye söz konusu durumdaki Suriye vatandaşları için "açık kapı" politikası yürütmektedir (T.C.İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.(t.y.). Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler, http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560, Erişim tarihi:15.11.2018).

18.10.2018 tarihi itibariyle Türkiye'de Geçici Koruma Kapsamında 3.587.930 Suriyeli bulunmaktadır. Bunların 171.640'ı Geçici Barınma Merkezlerinde kalırken, 3.416.290'ı Geçici Barınma Merkezleri dışında kalmaktadır. Türkiye'nin güney ve güneydoğusundaki 10 ilde bulunan 19 Geçici Barınma Merkezi ve nüfus yoğunluğu sırasıyla İstanbul, Şanlıurfa, Hatay, Gaziantep, Adana, Mersin, Bursa, İzmir, Kilis ve

Konya'da Toplam 2.832.080 Suriyeli ikamet etmektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.(t.y.). geçici koruma, http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, Erişim tarihi: 15.11.2018).

Dünya genelinde bakıldığında ise zulüm, çatışma ya da genelleştirilmiş şiddetin bir sonucu Dünya çapında zorla yerinden edilen nüfus 2017 yılında 2,9 milyon artarak yılsonunda 68,5 milyon kişiye ulaşmıştır. Birleşmiş Milletler Göç Komiserliğinin verilerine göre Türkiye 3,5 milyon ile artarda dördüncü yıl için dünya çapında en çok Mülteci kabul eden ülke unvanını korumuştur. Türkiye'den sonra en çok mülteci kabul eden ülkeler ise Pakistan (1,4 milyon), Uganda (1,4 milyon), Lübnan (998.900), İran (979.400), Almanya (970.000), Bangladeş (932.200) ve Sudan (906.600) olmuştur (UNHCR, 2017:2,3 <http://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/5b27be547/unhcr-global-trends-2017.html>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Dünya'da en çok mülteci kabul eden ülke olarak Türkiye'nin yanı sıra uluslararası kuruluşların da Türkiye'de geçici koruma altındaki Suriyelilere yönelik sağlık, eğitim, istihdam başta olmak üzere sosyo-ekonomik ve insani yardım faaliyetleri yürütmesi kaçınılmaz olmuştur. Bu itibarla, yapılan faaliyetlerin ve verilen hizmetlerin Suriyelilerce bilinmesi ve böylece daha etkin bir hizmet ulaştırılması için bilgilendirme faaliyetlerine de gerek duyulmaktadır.

Türkiye'deki Suriyelilerin hangi statüde buldukları ve bu statünün yani geçici koruma statüsünün sağladığı haklar konularında bilgi sahibi olma düzeyleri Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı tarafından 2017 yılında yapılan bir araştırmada ortaya konulmuştur. Buna göre; Suriyelilerin yaklaşık %37'si geçici koruma statüsünde oldukları bilgisine vakıfken, yaklaşık %35'i mülteci, %11'i misafir, %8'i göçmen, %6'sı sığınmacı ve %2'si de kendisini sürgün statüsünde görmektedir. Geçici Barınma Merkezinde kalanların (%43,4) Barınma Merkezi dışındakilere (%8,3) göre kendilerini daha yüksek oranda "misafir" statüsünde tanımladığı görülürken, Geçici Barınma Merkezinde dışındakilerin (%37,2) ise içindakilere (%15,1) göre kendilerini daha yüksek oranda "mülteci" statüsünde tanımladığı görülmektedir (T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2017:121)

Araştırma neticesinde Suriyelilerin geçici koruma statüsünün sağladığı haklar konusunda bilgi sahibi olma düzeyleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında ise Suriyelilerin yaklaşık %36'sının bu haklardan bilgi sahibi değil ya da hiç bilgi sahibi değil şeklinde bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu oranlar barınma merkezleri içinde ve dışında yaşayanlar bakımından yakındır. Diğer taraftan, geçici koruma statüsünün sağladığı haklar konusunda bilgi sahibi /oldukça bilgi sahibi olan Suriyeli oranı barınma merkezi içinde daha yüksek olmakla birlikte toplamda yaklaşık %30'dur. Haklar konusunda bilgi sahibi olma düzeyi bakımından karasızların oranı ise dikkat çekici şekilde yaklaşık %35'tir (T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2017:122).

Bu itibarla, yapılan araştırma ile Türkiye'de geçici koruma statüsünde bulunan Suriyelilerin sadece %36'sının statüsünü ve %37'sinin ise mevcut haklarını bildiği ortaya çıkmıştır. Bu da devlet eliyle ya da ilgili kuruluşlar tarafından etkin bir iletişim yürütülmediği ve Suriyelilerin büyük çoğunluğunun bilgilendirme ihtiyacı duyduğunu göstermektedir.

Uluslararası Kuruluşlar ve Türkiye'deki Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri

AB Türkiye Delegasyonu, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM) ve Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi'nin (ICMPD) Türkiye'deki göçmenlere yönelik yaptığı faaliyetler uluslararası kuruluşlar bakımından öne çıkmaktadır. Bu faaliyetlerin göçmenlere

yönelik bilgilendirme faaliyetleriyle desteklenmesi yapılan çalışmaların etkinliği açısından elzem niteliğindedir.

Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu

Avrupa Birliği ülkelerinin refah ve gelişmişlik düzeyleriyle Suriye başta olmak üzere Irak, Afganistan vb. ülkelere gelen göçmenler için hedef olması Avrupa Birliği tarafından kendi bölgesi dışında göçmenleri tutacak politikalara yönelinmesini gerektirmektedir. Türkiye ise bu politikanın hayat bulmasında son durak niteliğindedir.

Kuruluş hakkında

Aralık 1999 tarihlerinde yapılan Helsinki Zirvesi'nde Türkiye'nin adaylığının resmen onaylanarak diğer aday ülkelerle eşit konumda olmasının açık ve kesin bir dille ifade edilmesinin ardından Türkiye için Katılım Ortaklığı Belgesi hazırlanarak 8 Mart 2001 tarihinde AB Konseyi tarafından onaylanmıştır (T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı, 6.6.2017, Türkiye-AB İlişkilerinin Tarihçesi. https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html, Erişim tarihi: 15.11.2018) Bu süreçle birlikte, yakın ilişkilerden doğan ihtiyaçların karşılanması amacıyla Ankara'da Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Türk ve AB vatandaşı uzmanlarla görev yapmaya başlamıştır. Diplomatik İlişkiler Hakkında Viyana Sözleşmesi hükümleri çerçevesinde bir Diplomatik misyon niteliğindeki Delegasyonun yöneticisi büyükelçi unvanıyla Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'na akredite bir Delegasyon Başkanıdır (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu.(t.y.). AB Delegasyonu ile Tanışın, <https://www.avrupa.info.tr/tr/ab-delegasyonu-ile-tanisin-12>, Erişim tarihi: 15.11.2018).

1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması çerçevesinde Avrupa Birliği Delegasyonunun temel görevleri; Türkiye'nin dış politikasına ilişkin rapor hazırlamak ve Avrupa Birliği'ni diplomatik düzeyde temsil etmek, Gümrük Birliği hükümlerinin uygulanmasını izlemek, İlerleme Raporu dolayısıyla gelişmeleri günlük olarak Merkez'e rapor etmek ve Katılım Öncesi Yardım Programlarına ilişkin olarak Delegasyon, merkezi olmayan iş birliği prosedürlerinin uygulanmasından sorumlu Türk kurumlarına destek vermektir. Bunların yanı sıra Delegasyon, Avrupa Birliği'nin görünürlüğünü arttırmayı, Birliğin değerleri ve Türkiye'deki faaliyetleri hakkında bilgileri yaygınlaştırmayı amaçlayan kapsamlı bir bilgilendirme ve iletişim programını da uygulamaktadır (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu.(t.y.). AB Delegasyonu ile Tanışın, <https://www.avrupa.info.tr/tr/ab-delegasyonu-ile-tanisin-12>, Erişim tarihi: 15.11.2018).

Avrupa Birliği, 2011 yılında Suriye'den başlayan büyük göç dalgasıyla mücadelesinde Türkiye'ye bütçesinden ve Üye Ülkelerden gelen toplam 9 milyar Avro katkısıyla, Suriye krizine yapılan uluslararası müdahalede en büyük bağışçı olmuştur. Avrupa Komisyonu'nun, başta barınma merkezlerinin dışında kalan ve acil yardıma ihtiyaç duyanlar olmak üzere, Suriye krizine sağladığı destek, acil insani yardımlar ve diğer alanlardaki yardım faaliyetleriyle beraber 3,4 milyar Avro'yu aşmıştır (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu.(t.y.). Türkiye'deki Mülteci Krizine Avrupa Birliğinin Müdahalesi, <https://www.avrupa.info.tr/tr/turkiyedeki-multeci-krizine-avrupa-birliginin-mudahalesi-710>, Erişim tarihi: 15.11.2018).

Göçmen bilgilendirme faaliyetleri

AB Türkiye Delegasyonu Türkiye'de göçmenlere yönelik yaptığı iletişim çalışmalarında TV, sosyal medya, etkinlikler ve faaliyetler ile ziyaret ve toplantıları olmak üzere dört ana kanal kullanmaktadır. AB'nin Türkiye'deki Suriyeli göçmenlere doğrudan erişimi bulunmamaktadır. Bu nedenle AB ağırlıklı olarak uygulayıcı ortaklarla yakın işbirliği

yaparak, iletişim ve görünürlük planları üzerinde uygulayıcılar üzerinden sahada göçmenlere ulaşmayı hedeflemektedir.

Bu hedef sayesinde genel bir strateji ile aynı alanda aynı faaliyetlerin tekrarlanmasının önüne geçilebilmesi amaçlanmaktadır. Oluşturulan iletişim stratejisi ve planı çerçevesinde TV, sosyal medya, etkinlikler ve faaliyetler, ziyaretler ve toplantılar gibi çeşitli araçlar iletişim kanalları olarak belirlenmiştir. İletişim Stratejisinde Mültecilere destek konusunda verilmek istenilen temel mesaj ise “AB olarak, eğitim, sağlık ve altyapı alanlarında ve sosyo-ekonomik ve insani yardım projeleri vasıtasıyla mülteciler ve ev sahibi toplumlara destek olmak üzere Türkiye’deki resmi kurumlarla, BM örgütleriyle ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği halinde çalışıyoruz” şeklindedir (AB Türkiye Delegasyonu, 2018:2).

TV Yayınları: İletişim kanallarından biri olarak belirlenen TV yayınları çerçevesinde TV programı ve TV reklamları (EU in Turkey.(t.y.).AB, Mülteci çocukların eğitime erişimi için çalışıyor, <https://www.youtube.com/watch?v=OrTu7ZYO0IU&feature=youtu.be>, Erişim tarihi:15.11.2018) ile göçmenlere yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi hedeflenmiştir. Buradaki çıkış noktası ise geniş bir izleyici kitlesine ulaşmanın en etkili araçlarından birisinin de TV olmasıdır. 7. yılını tamamlayan Suriye krizi sonrasında daha çok kişinin Türkçe öğrenmeye başladığı düşünüldüğünde TV’nin hem Türk hem de mülteci nüfusa ulaşılmasına yardımcı olmada önemli bir araç olduğu görülmüştür.

Habertürk kanalıyla birlikte hazırlanan ve farklı projelerdeki insan hikâyelerinin ele alındığı 10 bölümlük bir TV programının yapımı için çalışmalar sürdürülmektedir. Proje mültecilerin kendilerini ifade etmelerinin yanı sıra proje yararlanıcılarının AB desteğine ilişkin ilk ağızdan bilgi vermeleri imkânını sağlamayı amaçlamaktadır (AB Türkiye Delegasyonu, 2018:3).

Sosyal Medya: Sosyal medya Youtube, Facebook, Instagram ve Twitter olmak üzere üç ana hesaptan sosyal medya bilgilendirme amaçlı kullanılmaktadır. Bu kapsamda, hikâyeler için Facebook, iyi fotoğraf ya da videolarla hikâyeler Instagram ve etkinlik ve faaliyetler hakkında bilgilendirme için Twitter öncelikle kullanılmaktadır. İletişimin sağlıklı yapılabilmesi amacıyla özellikle göçmenlerin kendi dilleri özelinde paylaşımlara da yer vermeye çalışılmaktadır. Buna göre, çarşamba günleri AB Delegasyonu’nun sosyal medya kanalları üzerinden, FRIT projeleriyle ilgili İngilizce, Türkçe ve Arapça bir mesaj gönderilirken, bir etkinlik ya da önemli bir gelişme durumunda sosyal medya gönderileri Arapça hazırlanarak sunulmaktadır. Delegasyonunun Facebook hesapları üzerinden Arapça konuşan takipçi sayısı toplam takipçilerin %4,5’ini oluşturmaktadır. Twitter hesabında ise geçen yıllara göre Arapça konuşan takipçi sayısında artış görülmüştür (AB Türkiye Delegasyonu, 2018:5) EU in Turkey Youtube hesabında “Türkiye’deki Mülteci Krizine Avrupa Birliğinin Müdahalesi” başlığı altında toplam 14 video bulunmaktadır (EU in Turkey.(t.y.). <https://www.youtube.com/user/HumanRightsTurkey>, Erişim tarihi:15.11.2018)

Etkinlik ve Faaliyetler: “İnsanlar kendi insanlarının neler yaptığını izlemek isterler” bakış açısıyla Mültecilerin etkinliklere dâhil edilmesinin etkili bir iletişim metodu olarak kullanılması Delegasyon tarafından benimsenen diğer bir yol olarak ortaya çıkmaktadır. Yerel etkinliklerin Mülteciler ve Türk halkının bir araya getirilmesindeki önemli rolünün yanı sıra AB’nin de bu alanda yer alması, bir donörün karşısında mültecilerin kendilerini ifade etmelerine imkân vermesi bakımından ayrıca bir öneme sahiptir. Delegasyon tarafından bu çerçevede yürütülen “Galatasaray ile Ortaklık” ve “Dünya Mülteciler Günü Fotoğraf Sergisi” öne çıkan faaliyetlerdir.

Galatasaray ile yapılan çalışmada Suriyeli ve Türk çocukların, ilki tesislerde ikincisi de statta olmak üzere iki kez Galatasaray’ı ziyaret etmeleri sağlanmış, gayet basit ve

kolay anlaşılır türden mesajlar verilerek ortak bir iletişim zemini oluşturulmaya çalışılmıştır (EU in Turkey.(t.y.).Mülteci çocuklar Galatasaray antrenmanında, <https://www.youtube.com/watch?v=BMYxxaJ-RQc&t=11s>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Dünya Mülteciler Günü Fotoğraf Sergisi kapsamında ise sergideki fotoğraflarda konu edilen kişilerin sergiye katılımı sağlanarak insanların bir araya getirilmesiyle kafalardaki sınırların aşılmasına yardımcı olunması amaçlanmıştır (Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu,19.06.2018, AB Dünya Mülteciler Günü'nü "Her Şey Çok Gerçek" Fotoğraf Sergisiyle Anıyor. <https://www.avrupa.info.tr/tr/pr/ab-dunya-multeciler-gununu-her-sey-cok-gercek-fotograf-sergisiyle-aniyor-7733>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Ziyaretler ve Toplantılar: Ziyaret ve toplantılar; açılış törenleri, proje ziyaretleri ve kanaat önderleriyle toplantılar şeklinde gerçekleşmektedir. Daha önce de belirtildiği üzere AB'nin proje yararlanıcılarına doğrudan erişimi bulunmamakta uygulayıcı ortakları vasıtasıyla ulaşabilmektedir. Bu nedenle İnsanların "AB"nin görünür kılınmasını sağlamak amacıyla projeleri ziyaret ederek insanlarla etkileşimde bulunmak önem taşımaktadır. Bu şekilde insanların AB'nin rolünü ilk elden anlamaları sağlanabilmektedir (AB Türkiye Delegasyonu, 2018:6).

Odak Grup Araştırması: Verilmek istenilen genel mesajla ilgili temel güçlük AB'den 3 milyar Avroluk yardım geldiği konusunda göçmenlerin bilgilendirilmesidir. Genel kanı Göçmenlere yönelik tüm yardımların Türk hükümetinden geldiği yönündedir. Ancak, Delegasyon tarafından 2017 yılı Mart ayında yapılan bir odak grup araştırmasında bu düşüncenin giderek değişmekte olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda, bazı katılımcıların AB'ye ilişkin his ve düşüncelerinin özellikle son beş yıl içerisinde değiştiği saptanmıştır. Öyle ki araştırmada AB hakkında fazla bilgisi olmayan katılımcılar dahi artık AB'yi yardıma muhtaç ülkelere destek veren yapı olarak görmekte olduğu ortaya çıkmıştır. Diğer taraftan, "AB'nin krizi durdurmak için elinden geleni yapmadığı ve Suriyelileri Türkiye'ye karşı bir koz olarak kullandığı" düşüncesiyle bazı katılımcıların görüşlerinde olumsuz yönde bir değişim olduğu görülmüştür. Yardımları yeterli bulanlar ise bu yardımların Türkiye değil AB tarafından finanse edildiğini vurgulayarak AB'nin mali desteği dışında eğitim, sağlık ve istihdam alanlarında da destek verdiğini ifade etmişlerdir (AB Türkiye Delegasyonu, 2018:7).

Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR)

Mülteciler konusunda en üst düzeyde faaliyet gösteren uluslararası kuruluş olan UNHCR son 4 yılın en yüksek mülteci barındırın ülkesi konumundaki Türkiye'de kendisine görev alanı bulmaktadır.

Kuruluş hakkında

UNHCR, BM Mülteci Yüksek Komiserliği; "mülteciler, zorla yerinden edilmiş topluluklar ve vatansız kişilerin hayatlarını kurtarmaya, haklarını korumaya ve onlar için daha iyi bir gelecek inşa edilmesine yönelik çabalarını adanmışlıkla sürdüren küresel bir kuruluştur." Çalışmalarını ülkelerinde yaşanan şiddet, zulüm, savaş veya felaketlerden kaçan mültecilerin sığınma talep etmeleri ve güvenli olarak korumaya erişmelerini sağlama haklarını kullanmaları için yürütmektedir. BM Genel Kurulu tarafından 1950 yılında kurulan Komiserlik mültecileri korumak ve mültecilerin sorunlarına çözüm bulmak amacıyla yürütülen uluslararası müdahaleyi koordine ederek liderlik yapma yetkisine sahiptir (UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye.(t.y.). Hakkımızda, <http://www.unhcr.org/tr/about-us>, Erişim tarihi:15.11.2018).

UNHCR mültecilerin haklarını ve refahını koruma temel amacı çerçevesinde vatanlarına gönüllü dönüş, yerel entegrasyon, üçüncü bir ülkeye yerleştirme

seçeneklerini kullanarak, her bireyin sığınma talebinde bulunma ve başka bir ülkede güvenli bir şekilde barınabilmesini sağlamak amacıyla faaliyetler yürütmektedir. Ayrıca, vatansız kişilere yardım etmek de görev alanı içerisinde bulunmaktadır (UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye.(t.y.).Türkiye'de UNHCR, <http://www.unhcr.org/tr/turkiyede-unhcr>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Türkiye'de UNHCR: 1960'dan günümüze sığınma ve mülteci konularında yakın işbirliği içerisinde çalışan Türkiye ile UNHCR arasında söz konusu işbirliğine resmîyet kazandıran Ev Sahibi Ülke Anlaşması 1 Eylül 2016 tarihinde imzalanmıştır. UNHCR, Ankara'daki merkez ofisi başta olmak üzere İstanbul, İzmir, Gaziantep, Hatay, Şanlıurfa ve Van'daki saha varlığını kapsayan Türkiye operasyonu ile dünyadaki en büyük operasyonlarından birisine sahiptir (UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye.(t.y.).Türkiye'de UNHCR <http://www.unhcr.org/tr/turkiyede-unhcr>, Erişim tarihi:15.11.2018,).

UNHCR Türkiye'de temelde şu faaliyetleri yürütmektedir:

- “Birleşmiş Milletler kuruluşlarının, Türkiye'nin Suriye mülteci krizine müdahalesini desteklemek amacıyla yürüttüğü çalışmalara liderlik etmek ve koordinasyonu sağlamak,
- Uluslararası koruma ihtiyacı içindeki kişiler için Türkiye'de mevcut olan koruma ortamını ve sosyal destek mekanizmalarına erişimi güçlendirmek,
- Türk yetkililerle yakın işbirliği içerisinde çalışarak kamplarda ve kentsel alanlarda yaşayan mültecilere insani yardım sağlamak,
- Ulusal sığınma sisteminin güçlendirilmesi için kurumsal ve yasal kapasite artırma aktivitelerine destek sağlamak ve katkıda bulunmak,
- Suriyeli olmayan sığınmacıları kayıt edip, yetki alanı çerçevesindeki Mülteci Statü Belirleme işlemini gerçekleştirmek ve üçüncü ülkelerde yeniden yerleştirme ve diğer yasal yolları takip etmek” UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye.(t.y.).Türkiye'de UNHCR <http://www.unhcr.org/tr/turkiyede-unhcr>, Erişim tarihi:15.11.2018,).

Göçmen bilgilendirme faaliyetleri

UNHCR'nin Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri yaklaşımı “Topluluklarla iletişim” olarak ortaya çıkmıştır. İnsani müdahale çerçevesinden bakıldığında, “topluluklarla iletişim”, krizden etkilenen kişilerin bilgi alma ve iletişim ihtiyaçlarının karşılanmasına yardımcı olacak faaliyetleri içermektedir.

UNHCR'nin mülteci ve sığınmacılarla iletişim kurma amacı politikalar ve süreçlere ilişkin farkındalık yaratmak, hizmet sunumuna destek sağlamak, tutumları ve davranışları etkilemek, hesap verebilirliği ve şeffaflığı artırmak, mültecilerin katılımını teşvik etmek olarak belirlenmiştir. UNHCR'nin mülteci ve sığınmacılarla iletişim kurma stratejisi; etkili çift yönlü iletişim ve bilgi kanallarının yaygınlaştırılması, Kurumlar arası ortakların koordinasyonu ile Bakanlıklar, alt ulusal devlet organları ve diğer ortaklarla ortaklıklar ve işbirliği olmak üzere üç temel üzerinde yükselmektedir (Rochanakorn, 2018:4-5).

UNHCR mülteci ve sığınmacılarla iletişim kurarken bütüncül bir yaklaşımla tüm araç ve kanalları çalışmaktadır. Buna göre; basılı (broşür, afiş, reklam/ilan panosu), insan (Grup bilgilendirme toplantısı, erişim ekibi, bire bir danışmanlık, nüfuz sahibi kişilerle işbirliği), kitle iletişim (gazete, dergi, radyo, TV), dijital (internet/internet sayfası, sosyal medya, telekomünikasyon (kısa mesaj-SMS, telefon yardım hattı) kullandığı araçlar ve kanallardır (Rochanakorn, 2018:8-12).

UNHCR Türkiye'nin kullandığı araçlar ve kanallar da yine bu kapsamda yer almaktadır. Buna göre; yüz yüze iletişim için grup bilgilendirme toplantıları, odak grup görüşmeleri, UNHCR Ankara'da bireysel danışmanlık kullanılırken, yüz yüze olmayan ancak karşılıklı geri bildirim içeren iletişim kanalları olarak ise şikâyet kutuları yöntemi dâhil olmak üzere E-postalar ve mektuplar aracılığıyla yazışmalar ile UNHCR-ASAM Danışma Hattı (UNHCR-ASAM Counselling Line) ve kısa mesaj (SMS) çerçevesinde telekomünikasyon hizmetleri kullanılmaktadır (Rochanakorn, 2018:10).

2017 Şubat ayından bu yana Türkiye'de bulunan tüm mülteci ve sığınmacılara hizmet veren UNHCR-ASAM Danışmanlık Hattı öncelikli olarak Arapça, Farsça olmak üzere Urduca, Somalice, İngilizce ve Türkçe dillerinde danışmanlık yapmaktadır. 17 danışmanın aktif olarak görev yaptığı 444 48 68 numaralı Çağrı Merkezi günde ortalama 400 çağrıyı yanıtlamaktadır. Danışmanlık Hattı ile dil bariyeri ya da çeşitli hassasiyetler nedeniyle yerel destek mekanizmalarına ulaşamayan sığınmacı ve mültecilerin ücretsiz danışmanlık almaları ve ilgili kurum ve kuruluşlara yönlendirilerek destek almaları amaçlanmaktadır (Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği.(t.y.). UNHCR-ASAM Danışmanlık Hattı).

Diğer taraftan, broşürler, kitapçıklar ve afişler gibi basılı materyallerle tek yönlü bilgilendirme yöntemi kullanılırken, bir taraftan da dijital platformlar ve internet sayfaları üzerinden bilgilendirme yapılmaktadır (Rochanakorn, 2018:10).

Result «Sonuç» Sayfası: Bu çerçevede UNHCR, daha geniş bir kitleye ulaşabilmek adına özellikle dijital platformlar ve internet sayfaları üzerinden bilgilendirme hususuna özel bir önem vermektedir. “Sonuç” sayfası (www.results.unhcr.org.tr) üzerinden UNHCR'deki bireysel dosyalar kapsamında Türk makamları ile yapılan statü belirleme mülakat sonuçları ile sıkça sorulan sorular (UNHCR The UN Refugee Agency.(t.y.).Results, https://results.unhcr.org.tr/info_faq.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018) başlığı altında haklar, yükümlülükler ve hizmetler hakkında genel bilgiye ulaşabilmektedirler (UNHCR The UN Refugee Agency. (t.y.).Results, https://results.unhcr.org.tr/info_faq.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018)

Help (Yardım) Sayfası: Help (Yardım) sayfası; haklar, yükümlülükler ve hizmetler hakkında genel bilgi, hizmet danışmanlığı hizmetler hakkında bilgi sunan kurumlar arası bir platformdur. Suriyelilere Yönelik Kilit Bilgiler başlığı altında; “Türkiye’de geçici koruma”, “Türk makamları tarafından kabul ve kayıt”, “haklar ve yükümlülükler”, “Türkiye’de geçici koruma altındaki Suriyelilerin bilgilerinin güncellenmesi”, “Eğitim”, “Geçim kaynakları”, “Tıbbi ve Psikolojik yardım” konularındaki bilgilere ulaşmak mümkün olabilmektedir (UNHCR, The UN Refugee Agency .(t.y.). Help, help.unhcr.org/turkey, Erişim tarihi:15.11.2018).

Hizmet Danışmanlığı: Bu platform üzerinden iller ya da kurumlar üzerinden harita kullanarak ya da arama yaparak “nakit”, “eğitim”, “gıda”, “sağlık”, “geçim kaynağı”, “gıda dışı ürünler”, “koruma”, “barınma” “su, kanalizasyon ve hijyen” kategorileri altında bulunan hizmetlere ulaşma imkanı sunulmaktadır (UNHCR The UN Refugee Agency.(t.y.). Hizmet Danışmanlığı, <https://turkey.servicesadvisor.org>, Erişim tarihi:15.11.2018)

Veri Güncelleme Çalışması: Suriyeli Sığınmacılar “Sonuç” sayfası (www.results.unhcr.org.tr) üzerinden UNHCR’de bulunan bireysel dosyalarındaki bilgilerini güncelleyebilmektedirler (UNHCR The UN Refugee Agency.(t.y.).Results, https://results.unhcr.org.tr/info_faq.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018)

Kış Yardımı: UNHCR'nin 2018 yılı Kış Yardım Programının amacı hassas durumdaki mülteci ailelerin kışı daha kolay geçirmelerine yardımcı olmak için uygun görülen kişilerin, bir PTT şubesinden alacakları Master Card niteliğindeki “Pttkart”larıyla yatırılan yardım parasını almalarıdır. Bu kapsamda ailedeki fert sayısı ile orantılı

olarak yatırılan meblağ, Master Card ile ödeme yapılan her yerde harcanabilmekte ayrıca herhangi bir PTT şubesinden veya ATM'den nakit para çekilebilmektedir. Yardım alması uygun görülen aileler SMS yoluyla bilgilendirilmektedir (UNHCR.(t.y.). Mülteciler ve Sığınmacılar için UNHCR Kış Yardım Programı, http://wt.unhcr.org.tr/subpages/page_tr.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018).

Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM)

Hükümet ve sivil toplumla birlikte çalışarak göçün kalkınmaya olumlu etkisi konusunda uluslararası lider ajans olma hedefindeki kuruluş göçmen yoğunluğu en yüksek ülke Türkiye'de de faaliyet göstermektedir.

Kuruluş Hakkında

Avrupa'dan Göçmenlerin Hareketi için Geçici Hükümetler arası Komite (PICMME), 1951'de İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Batı Avrupa'da kaostunda çok fazla sayıda insanın yerinden edilmesi sonucu ortaya çıkmıştır. 1952'de PICMME'den Hükümetler arası Avrupa Göç Komitesi'ne (ICEM), 1980'de Hükümetler arası Göç Komitesi'nden (ICM) Uluslararası Göç Örgütü'ne (IOM) isim değişikliği yaşanmış, kuruluşun geçişi lojistik ajansından göç ajansına doğru olmuştur. Göç konularını daha iyi kavramak, göç yoluyla sosyal ve ekonomik kalkınmayı teşvik etmek ve insan onurunu korumak için hükümet ve sivil toplumla birlikte çalışarak uluslararası lider ajans olma hedefiyle faaliyetlerini 150'den fazla ülkede yürütmektedir (IOM, International Organization For Migration.(t.y.). IOM History, <http://www.iom.int/iom-history>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Önde gelen uluslararası göç kuruluşu olan IOM, insani ve düzenli göçün göçmenlere ve topluma yarar sağlayacağı ilkesi doğrultusunda toplumdaki ortaklarıyla birlikte faaliyetler yürütmektedir. Faaliyetlerinde göç yönetiminin artan operasyonel zorluklarını karşılamada yardımcı olunması, göç konularının önceden anlaşılması, göç yoluyla sosyal ve ekonomik kalkınmanın teşvik edilmesi ve göçmenlerin insan onurunun ve esenliğinin korunması ilkelerini gözetmektedir (IOM, International Organization For Migration.(t.y.).Mission, <http://www.iom.int/mission>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Türkiye'de IOM: Uluslararası Göç Örgütü (IOM) - Birleşmiş Milletler Göç Örgütü, Birinci Körfez Savaşı sonrasında Türkiye'nin ilk ofislerini Iraklı mülteciler için yeniden yerleşim ile göç yönetimi programları faaliyetleriyle 1991 yılında açmıştır. Türkiye'nin IOM'a üyelik statüsü Kasım 2004'te resmîyet kazanmış sonrasında IOM ile Türkiye arasındaki ortaklık, Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun hazırlanması ve 2013 yılında İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün kurulması ile devam etmiştir. IOM Türkiye, 2011 yılında Van'da meydana gelen deprem, 2012 Suriyeli Krizi ve 2015 Akdeniz Krizi olmak üzere süregelen bölgesel çatışma ve krizlere yanıt olarak genişleyen acil müdahale programları başlatmıştır. Misyon, halen 15 farklı noktada yaklaşık 350 personeli Ankara'daki ana ofisi ve İstanbul ve Gaziantep'teki ofisleri ile faaliyetlerini yürütmektedir (UN Migration IOM .(t.y.).IOM in Turkey, <http://www.turkey.iom.int/iom-turkey>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Göçmen bilgilendirme faaliyetleri

İletişim Stratejisinde hedef kitle olarak mülteci ve göçmenler, kamuoyu, hükümet organları, sivil toplum kuruluşları, Birleşmiş Milletler Ülke Takımı, donörler, özel sektör belirlenmiştir. IOM tarafından bilgilendirme faaliyetlerinde kampanyalar, yarışmalar, toplum merkezleri, yazılı doküman ve sosyal medya iletişim kanalları olarak kullanılmaktadır (UN Migration IOM, 2018: 2).

Ben Göçmenim-I Am A Migrant” ve “Birlikte-Together” Kampanyaları: IOM tarafından Türkiye'deki Göçmenlerin entegrasyonuna yönelik yapılan kampanyalarının başında

“ben göçmenim-I am a migrant” ve “Birlikte-Together” kampanyaları gelmektedir. “Ben göçmenim” kampanyası “BM Göçmen Ajansı'nın gönüllü grupları, yerel makamları, şirketleri, dernekleri, grupları, göçmenlere karşı düşmanca kamusal söylemden endişe duyan iyi niyetli herkesi desteklemek için tasarlanmış ve göçmenlerin topluma dahil edilmesini teşvik eden platformudur. Hikâyeler, bloglar ve videolar barındıran bir web sayfasının yanı sıra sosyal medya ile broşür gibi araçlar kampanya kapsamında kullanılmaktadır (International Organization for Migration.(t.y.) Media and Communications Division). <http://iamamigrant.org/about>, Erişim tarihi:15.11.2018). 19 Eylül 2016 tarihinde BM Mülteciler ve Göçmenler Zirvesindeki 193 Üye Devletin oybirliğiyle başlatılan “Together” kampanyası ile ev sahibi ülkeler ve toplumlar ile mülteciler ve göçmenler arasındaki sosyal sözleşmenin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır (United Nations, 10.11.2016).

Küresel Göç Film Festivali (GMFF): “Küresel Göç Film Festivali-Global Migration Film Festival” Göçmen Entegrasyonu ile ilgili küresel kampanyalar çerçevesinde 5-18 Aralık 2016 tarihlerinde IOM- BM Göç Ajansı ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi işbirliğinde gerçekleştirilmiştir (IOM International Organization For Migration.(t.y.). Global Migration Film Festival, <https://www.iom.int/global-migration-film-festival>, Erişim tarihi: 15.11.2018) GMFF, göçün vaatlerini ve zorluklarını, göçmenlerin yeni topluluklarına katkılarını anlatan filmleri ve belgeselleri sunmayı hedeflemektedir. Her kültürün insanları arasında duygu uyandıran görüntüler aracılığıyla, farklı kitlelere dramatik, dokunaklı ve komik göçmen hikâyelerini aktarmak isteyen filmler festivalde yer almaktadır. Festivalin temel amacını, günümüzün en büyük fenomenlerinden biri çerçevesinde daha büyük tartışmalara yol açmak oluşturmaktır (IOM TR.(t.y.).IOM Turkey - Global Migration Film Festival 2017, <https://www.youtube.com/watch?v=ifJnvuO6D7Q>, Erişim tarihi:15.11.2018)

Bilgilendirme, Koordinasyon, Toplum Merkezleri: Belediyelerle Göçmen Entegrasyonu için işbirliği çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda; Ankara Keçiören Belediyesi Göçmen Hizmet Merkezi, Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi Göçmen Bilgilendirme ve Koordinasyon Merkezi ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Ensar Toplum Merkezi bünyesinde sağlık, iş eğitimi ve istihdam, psikososyal destek, hukuki konular, eğitim ve sosyal hizmetler konularında göçmenlerin bilgilendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır (UN Migration IOM, 2018: 8-9).

Sosyal Medya: Sosyal medya hesapları hedef kitlelerin durumuna göre belirlenen yayın içeriği ve niteliği sunmaktadır. Buna göre; hükümet için kapasite geliştirme, göçmenler için insani yardım, göçmen ve ev sahibi topluluklar için sosyal uyum faaliyetleri içerikleri oluşturmaktadır (UN Migration IOM, 2018: 13).

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD)

Türkiye’de yeni olmakla birlikte 17 ülkede faaliyet gösteren ICMPD göçmenlere yönelik politikaları geliştirmeyi hedefleyerek faaliyetler yürütmektedir.

Kuruluş hakkında

Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi, Kuruluş amacını “Yenilikçi, kapsayıcı ve sürdürülebilir göç politikalarının geliştirilmesini araştırma ve kapasite artırma faaliyetleriyle desteklemek, Göç yönetimi alanında devletlerarası gayri resmi istişareler için platform sunmak, İnsan haklarına saygılı, Devletlerin ihtiyaçlarına duyarlı «ortaklık» anlayışını yürütmek” olarak ortaya koymaktadır.

ICMPD, vizyonunu ise “göç ve insan hareketliliğinin, iyi planlanmış ve yönetilen göç politikaları acılığıyla muntazam, güvenli ve düzenli hale getirilmesi” olarak belirlemiştir.

ICMPD 17 üye ülkede faaliyet göstermektedir. Bu ülkeler şunlardır; Avusturya (1993), İsviçre (1993), Macaristan (1995), Slovenya (1998), Çek Cumhuriyeti (2001), Portekiz (2002), İsveç (2002), Bulgaristan (2003), Polonya (2003), Hırvatistan (2004), Slovakya (2006), Romanya (2010), Sırbistan (2011), Bosna Hersek (2011), Makedonya (2012), Malta (2018), Türkiye (2018) (ICMPD.(t.y.). About Us, <https://www.icmpd.org/about-us/>, Erişim tarihi:15.11.2018).

Merkezi Viyana'da bulunan ICMPD, Avrupa, Avrasya, Orta Asya, Ortadoğu, Afrika ve Latin Amerika'da faaliyetler yürütmektedir. Brüksel'de bir misyon ve Malta ile Belgrad'da birer Bölgesel ofis aracılığıyla faaliyet göstermektedir. Ayrıca, Avrupa, Asya ve Afrika'da toplamda 16 Proje Ofisi bulunmaktadır. Viyana Merkez'de 112, Brüksel Misyonunda 36, Bölge ve Proje Ofislerinde 126 kişi olmak üzere toplam 275 çalışan ve uzun dönem uzman bünyesinde görev almaktadır (Arıner, 2018:3).

ICMPD çalışmaları "Araştırma", "Bölgesel Göç İstişare Süreçleri" ve "Kapasite Geliştirme" olmak üzere 3 ayaktan oluşmaktadır. "Araştırma" çalışmaları uygulamaya yönelik, ampirik bilgilere dayanan, nicel ve nitel araştırma yöntemlerini birleştiren çok disiplinli bir yaklaşımdır. "Bölgesel Göç İstişare Süreçleri" ise tecrübe ve iyi uygulama paylaşımı, dil birliği ve ortak anlayış, ortak taahhütler ışığında yeni projeler ve ilişkilerin (Budapest Process, Prague Process, Rabat Process, Khartoum Process, EUROMED, Akdeniz Transit Göç) geliştirilmesi temeline dayanmaktadır. Son olarak "Kapasite Geliştirme" çalışmaları ise uygulamalı eğitimler, politika geliştirme, strateji ve yol haritası yazımına destek, odak grupları, çalıştaylar, anketler, kılavuz ilkeler ve farkındalık artırma faaliyetlerini içermektedir (Arıner, 2018:4).

Göçmen bilgilendirme faaliyetleri

ICMPD'nin genel olarak Konferanslar, Çalıştaylar ve Ödüller aracılığıyla ilgili kurumlar ve uzmanlar eliyle göçmenlere yönelik iletişim faaliyetlerini yürütmeyi amaçladığı bu doğrultuda politikalar geliştirmek istediği görülmektedir. Bu itibarla, iletişim stratejisinde yönetsel olarak hedef kitlesi doğrudan göçmenler değil göçmenlere temas edecek kurum ve kişilerdir.

Yıllık Viyana Göç Konferansı: ICMPD tarafından devletlerin üst düzey karar vericileri, uzmanlar, akademisyenler, medya ve sivil toplum temsilcilerinin katılımıyla her yıl düzenlenen konferansta göç yönetiminde yenilikçi kavram ve faaliyetler tartışılmaktadır. 2017 yılında gerçekleştirilen konferansta Avrupa, Asya, Afrika, Kuzey ve Güney Amerika'dan 350 üst düzey katılımcı yer almıştır (ICMPD.(t.y.).Vienna Migration Conference, <https://www.icmpd.org/about-us/vienna-migration-conference/>, Erişim tarihi:15.11.2018)

Göç Medya Ödülleri: Avrupa Birliği, Avrupa İltica Destek Ofisi, Malta Cumhuriyeti ve Açık Medya Merkezi (Open Media Hub) tarafından desteklenen bir ICMPD inisiyatifi olarak ortaya çıkmıştır. Avrupa-Akdeniz bölgesinde üstün kaliteli basın çalışmalarının katılım sağlayabildiği yarışma kapsamında video, radyo, internet, basılı medya, multimedya ve fotoğraf dallarında göç ile ilgili tartışmaları sansasyondan uzak, dengeli, kanıta dayalı ve kutuplaştırmayacak şekilde aksettiren çalışmaların ödüllendirilmesi amaçlanmaktadır. Yarışma sonucunda kazananlara çalışmalarına devam edebilmeleri için AB fonlu bir destek sözleşmesi imzalanması fırsatı verilmektedir (Migration Media Award.(t.y.) <http://www.migration-media-award.eu/en/>, Erişim tarihi:15.11.2018)

Türkiye'de Göç Politikalarının Geliştirilmesinin Desteklenmesi Projesi (MIND): Projenin temel amacı "ülke içinde göç politikalarına dair kamuoyu farkındalığının artırılması ve göçmenlerin yaşadıkları toplum düzeninin işleyişine ve hâlihazırda yürütülen göç politikalarına ilişkin farkındalıklarını arttırarak doğru bilgiye nasıl ulaşabilecekleri

konusunda hedef kitleye yönelik özel hazırlanmış iletişim araçları kullanılarak bilgilendirilmeleridir” (Arıner, 2018:10).

Türkiye’de sürdürülebilir bir göç politikası çerçevesinin oluşturulmasına destek olmak amacıyla Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olan Projenin açılış konferansı, 13-14 Eylül 2017 tarihlerinde Ankara’da gerçekleştirilmiştir. Türkiye ve AB tarafından ortaklığında finanse edilen ve Projeye ICMPD uygulayıcı partner olarak katkı sunmaktadır (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 10.02.2017, Göç Politikalarının Geliştirilmesinin Desteklenmesi Projesi Tanıtıldı. http://www.goc.gov.tr/icerik6/goc-politikalarinin-gelistirilmesinin-desteklenmesi-projesi-tanitildi_350_359_11393_icerik, Erişim tarihi:15.11.2018).

Paydaş Çalıştay: Söz konusu çalıştayın hedefi göçmenlere yönelik iletişim araçlarının belirlenerek kurumların uygulayabileceği bir yol haritası oluşulmasıdır. Bu kapsamda 16 Nisan 2017 tarihinde gerçekleşen çalıştaya Başbakanlık Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, YÖK, Dışişleri Bakanlığı, Yunus Emre Enstitüsünden yetkilileri tarafından katılım sağlanılmıştır. Çalıştayda, göç ve göçmenlerle ilgili olarak yürütülecek iletişim/ farkındalık artırma çalışmalarında öncelikle hangi konu başlıklarına/ sorunlara ağırlık verilmeli, hedef kitlesi kimler olmalı, en etkili iletişim araçları/ materyalleri olarak neler kullanılmalı ve Kurumların iletişim/ farkındalık artırma çalışmalarında güçlü olduğu kanallar ve araçlar/uygulamalar nelerdir sorularına yanıt aranmıştır.

Çalıştay sonucunda; yerleşmiş kurumların ağlarının kullanılması ihtiyacının olduğu, mevcut farkındalık artırma faaliyetleri içeren projelerin envanterinin çıkarılması gerektiği, verilerin sistematik olarak ve entegre bir şekilde tutulması ve sürekli güncelleştirilmesinin önemi dile getirilmiştir. Söz konusu ihtiyaçlar ışığında çalıştayda Göç Politika Kurulu’nun altında bir “İletişim Çalışma Grubu”nun kurulmasıyla ilgili girişimlerin GİGM koordinasyonunda başlatılması kararlaştırılmıştır. Yine, GİGM Uyum ve İletişim Daire Başkanlığı’yla birlikte belirlenecek temalar çerçevesinde 7 bölgede 700’ü göçmen 1.400 kişiye yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin yapılması, bölgelerde anket çalışması ve geri bildirimlerin alınması planlanmıştır (Arıner, 2018: 11-16).

SONUÇ

Bir ülke içerisinde Dünyadaki en fazla sayıda göçmen kitlesinin alıcı olduğu bir iletişim sürecinde ilgisi dolayısıyla birçok kurum ve yapının mesaj kaynağı olması da doğaldır. Bu nedenle çok fazla farklı mesajın ve kanalın da bu iletişim süreçlerinde kullanıldığı görülmektedir. Ancak iletişim bilimi açısından çok iletişim etkin iletişim değildir. Bu nedenle hedef kitlenin özelliklerinin doğru tespit edilerek bu özellikler doğrultusunda hangi mesajların, hangi kanallarla verilmesinin hedef kitleye ulaşmada en uygun yol olduğunun belirlenmesi etkin bir stratejik iletişimin temel unsurudur.

Bu açıdan bakıldığında, Türkiye’de geçici koruma altında bulunan Suriyelilerin profili incelendiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmaktadır. AFAD’ın 2017, Türkiye’deki Suriyelilere yönelik saha araştırmasının Suriyelilerin Türkçe konuşma düzeylerine ilişkin kısmında Türkçeyi iyi/çok iyi düzeyde konuşabilen Suriyelilerin toplam oranı yaklaşık olarak %24 olarak ortaya çıkmıştır. Türkçeyi kötü konuşan, çok kötü konuşan ve hiç konuşmayan Suriyelilerin toplam oranı ise yaklaşık olarak %44’tür. Türkçeyi orta düzeyde (ne iyi/ne kötü) konuşabilen Suriyelilerin oranı ise toplamda yaklaşık olarak %32’dir. Oranlar geçici barınma merkezleri içi ve dışındaki bireylerde yakındır. Cinsiyete göre bakıldığında ise genel olarak erkeklerin kadınlara göre daha iyi düzeyde Türkçe konuştuğu tespit edilmiştir (T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2017: 119). Bu sonuçla Türkiye’de Geçici koruma altındaki

Suriyelilerin yarıya yakınının Türkçeyi yeterli derecede konuşamadığı ve erkeklerin kadınlara göre daha iyi Türkçe bilgisine sahip oldukları sonucuna varılmıştır.

Yine aynı araştırmanın Eğitim Durumu kısmında⁴ geçici barınma merkezleri içindekilerin %9,3'ünün ve dışındakilerin %24,7'nin toplamda ise %23'ünün okuryazar olmadığı sonucu ortaya çıkmıştır. Bu da yaklaşık her dört kişiden birinin okuma yazma bilmediğini ortaya koymaktadır (T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, 2017: 50).

Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün (GİGM) Ekim 2018 verileri ise 3.585.738 kişilik geçici koruma altındaki Suriyeli toplam nüfusun 1.945.951'inin erkek, 1.639.787'inin kadın olduğunu ve bu nüfusun 1.692.595'inin 18 yaş altında olduğunu göstermektedir (T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü, 18.10.2018, Geçici Koruma. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, Erişim tarihi: 15.11.2018).

Bu veriler doğrultusunda, medya ve diğer elektronik ortam kullanımının düşük olması ve grup içi iletişimin yaygınlığı da varsayıldığında Türkiye'de geçici koruma altında yaşayan Suriyelilere yönelik iletişim stratejisi belirlenirken hedef kitle analizi sonucunda iletişimde Suriyelilerin yoğunluklu dili Arapça, Kürtçe ve yüz yüze iletişim metotlarına ağırlık verilmesinin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte çok fazla ilgili kurum olduğu için iletişim süreçlerinde kurumlar arası koordinasyonun ve yeterli geri bildirim mekanizmalarının da varlığı önemlidir.

Kuruluş amaçları gereği göçmenlerle ilgili faaliyetler yürüten Türkiye'deki kurumlar olan Birleşmiş Milletler Uluslararası Göç Örgütü (IOM), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi (ICMPD) ve AB Türkiye Delegasyonu'nun da bu anlamda göçmenlere yönelik bilgilendirme ve iletişim faaliyetleri mevcuttur. Bu faaliyetler değerlendirildiğinde stratejik iletişim açısından şu tespitler ortaya çıkmaktadır.

Konuya ilişkin kurumlar arası koordinasyon açısından işbirliği çalışmaları bulunmakla birlikte daha fazla yapısallık gerekliliği ortadadır. Bu çerçevede de Uluslararası Göç Politikaları Geliştirme Merkezi tarafından da Göç Politika Kurulu'nun altında bir "İletişim Çalışma Grubu"nun eksikliği dile getirilerek gerekli çalışmalara başlanılmıştır.

Uluslararası Kuruluşların sosyal medya üzerinden yapılan bilgilendirme faaliyetlerine bakıldığında ise hedef kitle profilinden de kaynaklı olarak etkin olmadığı ve söz konusu kuruluşların sosyal medya hesaplarında düşük izleme ve takip oranının mevcut olduğu görülmektedir. İçerik tercihleri daha ziyade kurumsal duyuru ağırlıklıdır. Youtube üzerinden özellikle ana dilde video paylaşımı ile göçmenlere doğrudan ulaşma noktasında daha etkin olunabileceği düşünülebilir.

Hedef kitle analizinde görüldüğü üzere etkinlik ve faaliyetler ile mesaj iletimi doğru bir yöntemdir ancak bu anlamda uluslararası kuruluşların yaptığı çalışmalar yetersiz görülmektedir. Bununla birlikte yapılan faaliyetlerin çeşitliliği ve sürekliliği gereklidir. Bu durum AB Türkiye Delegasyonu tarafından yapılan çalışmalara rağmen Suriyelilere yönelik AB yardımlarının Türkiye tarafından yapıldığı algısına da yansımıştır.

Geri Bildirim Mekanizmalarına bakıldığında grup bilgilendirme toplantıları, odak grup görüşmeleri, kanaat önderleriyle toplantılar, hizmet / bilgilendirme/ koordinasyon / toplum merkezleri, şikâyet kutuları yöntemi dâhil olmak üzere e-postalar ve mektuplar aracılığıyla yazışmalar ile danışma hattı ve saha araştırmalarının

(a) ⁴ 6 yaş üstü değerlendirilmiştir.

kullanıldığı görülmektedir. Geri bildirim mekanizmalarının uygulamasının en zayıf boyutu saha araştırmaları olmakla birlikte daha fazla ve sürekli yapılması gerekmektedir.

Nihai olarak değerlendirildiğinde Uluslararası Kuruluşların Türkiye'deki göçmen bilgilendirme faaliyetlerinin; çok yönlü ve çok mesajlı olarak yürütüldüğü görülmektedir. Bununla birlikte, kurumlar arası koordinasyonun gelişmeye muhtaç olduğunu ayrıca, hedef kitleye yönelik uygun konuşma dilinin kullanılmasının yanı sıra daha fazla yüz yüze iletişimin tercih edilmesini gerektiren bir iletişim sürecine ihtiyaç duyulduğunu söylemek mümkündür.

KAYNAKÇA

- 5543 Sayılı İskân Kanunu, (t.y.).
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5543.pdf>, Erişim tarihi:15.11.2018
- AB Türkiye Delegasyonu (2018) "Bilgilendirici rehber araçların en iyi uygulamalarına bakış" Sunum, Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı, 20-21 Haziran 2018, Ankara
- Arıner, H.O. (2018) "ICMPD Farkındalık Artırma ve İletişim Faaliyetleri", Sunum, Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı, 20-21 Haziran 2018, Ankara
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. (t.y.). AB Delegasyonu ile Tanışın. <https://www.avrupa.info.tr/tr/ab-delegasyonu-ile-tanisin-12>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. (19.06.2018). AB Dünya Mülteciler Gününü "Her Şey Çok Gerçek" Fotoğraf Sergisiyle Anıyor. <https://www.avrupa.info.tr/tr/pr/ab-dunya-multeciler-gununu-her-sey-cok-gercek-fotograf-sergisiyle-aniyor-7733>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu. (t.y.). Türkiye'deki Mülteci Krizine Avrupa Birliğinin Müdahalesi. <https://www.avrupa.info.tr/tr/turkiyedeki-multeci-krizine-avrupa-birliginin-mudahalesi-710>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Ekici, S. ve Tuncel, G., (2015). "Göç ve İnsan", Birey ve Toplum Dergisi, C.5, S.9, s. 9-22.
- EU in Turkey. (t.y.).AB, Mülteci çocukların eğitime erişimi için çalışıyor. <https://www.youtube.com/watch?v=OrTu7ZY00IU&feature=youtu.be>, Erişim tarihi:15.11.2018
- EU in Turkey. (t.y.).Mülteci çocuklar Galatasaray antrenmanında. <https://www.youtube.com/watch?v=BMYxxaJ-RQc&t=11s>, Erişim tarihi:15.11.2018
- EU in Turkey. (t.y.). <https://www.youtube.com/user/HumanRightsTurkey>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Güneş, F., (2012). "Türkiye'de İç Göçün Sosyo Ekonomik Sonuçları ve Adana Özelinde Değerlendirmesi – Göç, Yoksulluk ve Sosyal Politika", İktisadi Araştırmalar Vakfı,
- ICMPD. (t.y.). About Us. <https://www.icmpd.org/about-us/>, Erişim tarihi:15.11.2018
- ICMPD. (t.y.). Vienna Migration Conference" <https://www.icmpd.org/about-us/vienna-migration-conference/>, Erişim tarihi:15.11.2018
- International Organizationfor Migration. (t.y.). Media and Communications Division). <http://iamamigrant.org/about>, Erişim tarihi:15.11.2018
- IOM, (2018) "IOM Communications Campaigns and Initiatives" Sunum, Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı, 20-21 Haziran 2018, Ankara
- IOM International Organization For Migration. (t.y.). Global Migration Film Festival. <https://www.iom.int/global-migration-film-festival>, Erişim tarihi: 15.11.2018

- IOM TR.(t.y.).IOM Turkey - Global Migration Film Festival 2017. <https://www.youtube.com/watch?v=ifJnvuO6D7Q>, Erişim tarihi:15.11.2018
- IOM, International Organization For Migration.(t.y.). IOM History. <http://www.iom.int/iom-history>, Erişim tarihi:15.11.2018
- IOM, International Organization For Migration. (t.y.). Mission. <http://www.iom.int/mission>, Erişim tarihi:15.11.2018
- İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı. (2015). “Türkiye’de Göçmen Olmak – Göçmen İşçiler Araştırması”, İstanbul
- Kara, P. ve Korkut, R. (2010),“Türkiye’de Göç İltica ve Mülteciler”, Türk İdare Dergisi, Sayı: 467, Haziran 2010, 153-162
- Migration Media Award. (t.y.). <http://www.migration-media-award.eu/en/>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Rochanakorn, K.(2018) “Mültecilerle ve Sığınmacılarla Etkili İletişim: UNHCR Tarafından Kullanılan Bilgilendirici Rehberlik Araçları” Sunum, Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı, 20-21 Haziran 2018, Ankara.
- Sığınmacılar ve Göçmenlerle Dayanışma Derneği .(t.y.).UNHCR-ASAM Danışmanlık Hattı. <http://sgdd.org.tr/sgdd-danismanlik-hatti/>, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü.(29.09.2018). http://www.goc.gov.tr/files/files/goc_tasar%C4%B1m_icler.pdf, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (2017), Türkiye’deki Suriyelilerin Demografik Görünümü, Yaşam Koşulları ve Gelecek Beklentilerine Yönelik Saha Araştırması, Ankara
- T.C. Dışişleri Bakanlığı Avrupa Birliği Başkanlığı. (6.6.2017). Türkiye-AB İlişkilerinin Tarihçesi.https://www.ab.gov.tr/turkiye-ab-iliskilerinin-tarihcesi_111.html, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (t.y.). Geçici Korumamız Altındaki Suriyeliler. http://www.goc.gov.tr/icerik3/gecici-korumamiz-altindaki-suriyeliler_409_558_560, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (18.10.2018). Geçici Koruma. http://www.goc.gov.tr/icerik6/gecici-koruma_363_378_4713_icerik, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü (10.02.2017). Göç Politikalarının Geliştirilmesinin Desteklenmesi Projesi Tanıtıldı. http://www.goc.gov.tr/icerik6/goc-politikalarinin-gelistirilmesinin-desteklenmesi-projesi-tanitildi_350_359_11393_icerik, Erişim tarihi:15.11.2018
- T.C. İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü. (t.y.). Göç Tarihi. http://www.goc.gov.tr/icerik/goc-tarihi_363_380, Erişim tarihi:15.11.2018
- UN Migration IOM. (t.y.). IOM in Turkey. <http://www.turkey.iom.int/iom-turkey>, Erişim tarihi:15.11.2018
- UN Migration IOM.(2018).IOM Communications Campaigns and Initiatives. Sunum, Göçmen Bilgilendirme Faaliyetleri Alanında Kurumlar Arası İşbirliği İstişare Toplantısı, 20-21 Haziran 2018, Ankara
- UNHCR. (2017). Global Trends, Forced Displacement in 2017. <http://www.unhcr.org/statistics/unhcrstats/5b27be547/unhcr-global-trends-2017.html>, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR .(t.y.).Mülteciler ve Sığınmacılar için UNHCR Kış Yardım Programı”, http://wt.unhcr.org.tr/subpages/page_tr.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye.(t.y.).Hakkımızda. <http://www.unhcr.org/tr/about-us>, Erişim tarihi:15.11.2018

- UNHCR BM Mülteci Örgütü, Türkiye. (t.y.). Türkiye'de UNHCR. <http://www.unhcr.org/tr/turkiyede-unhcr>, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR The UN Refugee Agency. (t.y.). Hizmet Danışmanlığı. <https://turkey.servicesadviser.org>, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR The UN Refugee Agency.(t.y.). Results. https://results.unhcr.org.tr/info_faq.aspx, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR The UN Refugee Agency.(t.y.).Results. <https://results.unhcr.org.tr/>, Erişim tarihi:15.11.2018
- UNHCR, The UN Refugee Agency.(t.y.).Help. help.unhcr.org/turkey, Erişim tarihi:15.11.2018
- United Nations. (10.11.2016). TOGETHER: A globalcampaigntochangeperceptionsandattitudestowardsrefugeesandmigrants. <https://www.youtube.com/watch?v=u5x4XFMNBmk>, Erişim tarihi:15.11.2018
- Yılmaz, A., (2008). "Göç Sürecinde Kadın: Aile İçi Konumu Üzerine Bir Araştırma", Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi